

szereket, a megbocsátás társul eme igyekvéshez, a gyengék, az elhagyottak is részesülhetnek az élet szerény adományaiból. Ezért kövesd az igazak által is javasolt arany középutat. Ámen

ISTENNEK TETSZENI

Zsid 11,6

Mi emberek (legtöbben) arra törekszünk, hogy társainknak tetszedjünk. És valószínű, ez legtöbb cselekedetünknek mozgatórugója. Már a kisgyermek is tetszeni akar. Még csupán pár éves, és már tudja, hogy mi a szép. Csak bizonyos ruhaféléket hajlandó magára venni. Ifjúkorban: lépésünk, testtartásunk, mozgásunk, beszédünk vagy hallgatásunk által tetszeni akarunk, többeknek vagy csupán csak egyetlen egynek, kiválasztottnak. Borbély, fodrász azért ügyeskedik fejünkön, szabó, varrónő testünkön, kozmetikus vagy sebész arcunkon, hogy másnak, valakinek tetszedjünk. És ez a tetszeni akarás sokszor igen sokba kerül (némelyik férj panaszosan vall a házastárs ilyenszerű költségeiről). Mikor ez a jellemvonás veszít intenzitásából, tudd meg: közel van a leelkedő öregség, vagy még az ennél is rosszabb halál.

Ösztönösen rájön – iskolázás nélkül is – mindenki arra, hogyan lehet másnak tetszeni. Üdeség, kellem, szépség, külső és belső sugárzó energia, erő, bátorság stb., ami által másoknak tetszhetünk. Arra is rájön mindenki, hogy mi az, ami által lehetetlen másoknak tetszeni: szögletesség, durvaság, renyhesség, elhanyagoltság, rendetlenség, tisztátalanság, külső és belső hiánya stb.

Az ember nem csak társainak, de Istennek is akart mindig tetszeni. Legtöbb vallásban, így a zsidóknál is, a rituális szokások, az imádkozás, áldozás szertartásai, a böjtölés, zarándoklás ennek a tetszésnek érdekében alakultak ki. Mózes próféta (az Istennel társalgó, szövetkező, törvényfogalmazó) arra törekedett, hogy olyan cselekvési normákat alakítson ki, melyek által a vallásos közössége tagjai elnyerhetik Isten kegyeit. Ezért szabályozta az alamiznaosztás, a körülmetélés, a házasság, az elválás mozzanatait. Lényegében Jézus is ezt az utat követte, azzal a különbséggel, hogy ő a külsőségek helyett a lélek tisztaságát, a szellem emelkedettségét, tehát a belső kellékeket tartotta inkább az Istennel való tetszés feltételeinek. Ezért adja tanácsul: ne imádkozzál, feltűnést keresve, az utca szögletén, hanem menj be a te házad legbelső szobájába, ne kürtöltess alamiznaosztás közben. Ne tudja a te jobb kezed,... Isten nem gyönyörködik a véráldozatokban, Ő a szívet nézi... A betű öl, a lélek az, ami megelevenít. Általában a hívőkodás nélküli hitet tartja a tetszés kellékének. Minden lehetséges a hívőnek – vallja. A félnék

szívüeket biztatja: mit félték hogy van, hogy nincsen hitetek? Ha annyi hitek volna, mint a mustármag... De pályafutásának végső szakaszában egyre inkább előtérbe kerül tanításában a cselekedet fontossága: nem mindenki, aki azt mondja Uram, Uram, megyen be a mennyeknek országába, hanem aki cselekszi az én Atyámnak akaratát.

Sok régi és mai bölcselőt foglalkoztat, hogy milyen is lehetett Jézus hite? Teista, mely szerint Isten a világtól független szellemi való, pantheista, mely szerint a világ benne van Istenben, illetve Isten a világban (mint a víz a szivacsban, illetve a szivacs a vízben), deista, mely felfogás szerint, Isten mint egy gépész megalkotta a világot, s aztán magára hagyta, hogy menjen a kezdet lendületével. A tékozló fiúról szóló példázata tükrözi elég tisztán Jézus hitét, mely szerint Isten olyan, mint a jóságos, megbocsátó, gyermekét hazaváró atya, aki útra engedi gyermekét, de az úton való járást embergyermekére bízta. Ad az embernek egy viszonylagos szabadakaratot, de útjába odahelyezi a születési adottságok (gének), az idő és tér, a történelmi, társadalmi feltételek korlátait. Ha azokba beleütközik, ám lássa. Ha megtér véres fejjel, roncsolt szívvel: előtte még mindig nyitva a hazatérés kapuja. Nem hitt a régi próféták bosszúálló, kegyetlen, személy- és nemzetválogató Istenében, de tudatosítani igyekezett, hogy a rosszért egyénnek és közösségnek egyformán vezekelnie kell. Sem magasság, sem mélység el nem szakíthat az Ő kegyelmétől, szerelmétől. Emberek és közösségek különböző helyeken és időben sokféleképpen akartak Istennek tetszeni. A történelem hű képe az ember tetszeni akarásának, néha szánalmas botladozásának. A remetéek az erdőben, a pusztában való elvonulással, elmélyüléssel akartak Istennek tetszeni. Az oszlopszentek, a mártírok, a fakírok, esőisten kegyeiért magukat vízbeölközni szellemi és lelki habitusaik szerint akartak Istennek tetszeni. A kereszties háborúk lovagjai, az inkvizítorok, a vakhitű fanatikusok a kiontott vér által akartak Istennél érdemeket szerezni. A máglyagyújtogatók azt hitték, hogy csak az ők igazuk az egyedüli valós igazság. Mondanunk sem kell: hitünk szerint Isten közömbös volt, annak kellett lennie az ember ilyenszerű tetszelgésével szemben.

Ivo Andrić szerb író egyik meséjében ír egy olyan emberről, aki vakon született, s aki mégis tökéletes biztonsággal járt a forgalmas utcákon, és elvégezte a maga feladatait. Hogyan lehet ez? – kíváncsiskodtak az emberek, hiszen mindkét szemét fehér hályog fedi. Próbálták megfejteni titkát az emberek, tudakolták tőle, de az ember néma maradt. Egyszer valaki nagy pénzösszeget helyezett kilátásba a vak embernek, ha a titkát felfedi. Az ember hajlott a csábításnak, és elmondta: bárhol járok, mindenütt egy fénynyaláb jelenik meg előttem. Abban egy szelíd bárányalak. Az mindig előttem megy, kitér, megáll a szükség szerint. Még álmomban is velem alszik.

A vak ember miután kifecsegte titkát a fénynyaláb s benne a bárányalak többé nem jelent meg. Vakon kellett leélnie hátralevő életét.

Afiai! A mi hitünk is egy ilyen fénynyaláb. Benne a szelíd bárány, Jézus szelleme. Ha anyagi dolgok szennyével bemocskoljuk, ha könnyel, vérrel,

mást bántó gonosz szóval botorkálunk életutunkon, előlünk is eltűnik a fénynyaláb, magunkra hagy Jézus szelleme. Vakon és magányosan kell várunk az örök sötétséget. Ti azonban, mi azonban ne így cselekedjünk. Ámen.

HÁRFAPENGETÉS

1Sám 16,23

Saul király palotájában ül. Arca komor, tekintete merev. Még a legközelebbi hozzátartozóival sem beszél. Eljön az éjszaka, megvetik az ágát, de nem jön álom a szemére. A gondok vasökle döngeti a szívét, s ahelyett, hogy aludna, áttöprengi az éjszakát. Királynak lenni akkor sem volt könnyű abban a környezetben, ahol ma is végzetes ellentétek feszülnek egymásnak. Ő érezte a tisztével járó felelősséget, s úgy szeretett volna uralkodni, hogy biztonságos fejlődés jellemezze uralkodásának korszakát. Környezete gyanakvóan figyelte viaskodása jeleit. Sokan azt mondták: megszállta a királyt a gonosz lélek. Ha ma élne, és Izrael királya lenne, állapotára azt mondanák: idegkimerülése van. De abban az időben nem voltak még kialakulva ezek a sejtelmes szavak. Az emberen kívüli jó vagy gonosz hatásának tulajdonították az ilyen elváltozásokat. Ki kell űzni a királyból! Hogyan? Zenezóval, s talán kevés borral, hiszen a Példabeszédek írója már azt javasolta: „Adjatok bort a keseredett szívű embernek”. Szükség lenne tehát egy ügyes zenészre, aki kizökkenti fásult állapotából. De ki legyen az? Tudakozódnak, és nem késik az ajánlat: van Isainak egy ügyes fia, aki juhokkal jár, de ezeket teregetve megtanulta a hárfá pengetését, énekkel kísért zenéje valóságos orvosság a bánatos szívűek részére. Könnyű vele kapcsolatot teremteni, hiszen testvérei itt vannak a közelben táborozó hadseregben. Üzennek is hamar Isainak, hogy fiát hárfával együtt mielőbb küldje a királyhoz. Az apa feltarisznyálja Dávidot kenyérrel, borral, sajttal, jó tanáccsal, s útnak engedi. Szép arc, izmos, arányos termet, kellemes hang. Ujjai tüneményes gyorsasággal szaladnak a hárfán. A király közelébe érkezve hangszerén felzeng a dal, amely mindenkit elbűvöl. Dalol Isten dicsőségéről, a népet védelmező szeretetéről, Izraelt oltalmazó eddigi kegyességéről. Amint Saul hallgatja az ifjú énekét, zenéjét, arcáról oszlik a ború, szemei felvidulnak, bágyadt testébe visszatér az életkedv, az önbizalom. S hát amikor Isai küldött borából is kortyint néhányat! Érzí, hogy alkalmas lesz diadalra vezetni mögéje felsorakozott harcos közösséget. (A Saul és Dávid között később kialakult szerencsétlen viszonyt ismerjük már a Biblia erre vonatkozó részéből.)

Ami Saullal történt, nem kell azon csodálkoznunk. Nem ő volt az első, akinek beteg lelkét meggyógyította a zene vagy az említett folyadék.